

elv, hogy az egyén jogának bizonyos fokig háttérbe kell szorulnia a köz egyetemes joga és érdeke előtt. Erre nálunk egyelőre más mód nincs, mint a pluralitás, mely a szellemileg kiemelkedőbb, az államéletben jártas, a magasabb erkölcsi felelősség iránt fogékonyabb és politikailag megbízhatóbb elemek számára biztosítja a vezetést és irányítást a politikailag iskolázatlan tömeggel és az államellenes eszmékkel szaturált elemekkel szemben.

Legalább átmenetileg, vagyis addig, amíg a gyakorlat kipróbálja az alkotmányos életben szerephez jutó új elemek megbízhatóságát — az állam biztonsága érdekében kötelességünk ilyen korrekciót és elővigyázati rendszabályt alkalmazni. Mert ha a gyakorlat csakugyan tanubizonyosságot szolgáltatna az új elemek megbízhatatlanságáról, akkor már késő lenne visszacsinálni a dolgot és semmiképpen sem lehetne megakadályozni az államélet visszafejlődését és megrendülését. Ellenben, ha esetleg Andrassy aggodalmait alaptalanoknak bizonyulnának, és meggyőződne arról, hogy a nemzet egyetemes érdekeit a választási jogban való korlátlan egyenlőség kockáztatással és katasztrófával nem fenyegeti, akkor minden pillanatban módunkban áll a jogkiterjesztés útján tovább menni, illetőleg a pluralitást eltörölni. Egyelőre azonban a legszentebb hazafiúi kötelesség az — óvatosság.

Annak illusztrálására, hogy Andrassy javaslata a magyar nemzeti hegemoniát és a jogrend fenntartását biztosítja anélkül, hogy az ellenlábások befolyását kizárná — ide igtatjuk az indokolás statisztikai adataiból, hogy — kerek számban beszélve — lesz összesen négy millió szavazat, amelyből harmadfél millió a

magyarságé és másfél millió a munkásosztályé. Hogy aztán ezek az egyes kerületekben miképpen oszthatnak el, azt majd a kerületi beosztásról szóló külön törvényjavaslat mutatja meg, amely különben ugyanazon nemzeti és szociális szempontokon épül fel, mint maga a választási reform.

Arról immár meggyőződhetünk, hogy Andrassy javaslata se nem fekete, mint ahogy a vörösek, se nem vörös, mint a hogy a feketék hirdették, hanem magyar nemzeti színű és megfelel a történelmi fejlődésnek. Ennyi pedig nekünk, akik mindenek fölött magyarok és hazafiak vagyunk, tökéletesen elegendő.

Új titkos tanácsosok. Politikai körökben elterjedt hírek szerint a király *Majláth* József grófot a kiváló nemzetgazdász és *Thaly* Kálmán országgyűlési képviselőt, a függetlenségi párt tiszteletbeli elnökét, valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki.

Az általános választói jog képviselőházi tárgyalásának képviselőházi előadója *Csizmazia* Endre képviselő lesz.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 12.

Elnök: Justh Gyula.

A mai ülés még mindig elsőrangú érdeklődés jegyében folyik le. A karzat közönsége úgy látszik, a kontinuitás elve alapján, még ma is remélt valami érdekeset találni, a tegnapi szenzációs ülés után. Ma azonban csak köznapis ülés volt; olyan amilyen megcsik az év legtöbb napján.

nulná meg a világot sem a nevét papirosra tenni.

— Nagy gazember vagy, mondom, te Szkakun, de jó szót mondasz — gondolom magamban s azzal tova futottam.

— Elhoztam a kezeseket, aláíratkoztunk a jegyzőnél, de a százasból tizenhárom koronát lenyuztak.

— Viszem a pénzt hazatél, de az a szabó csak egyre a fejében motoszkált. Tolvaj, hát tolvaj, de jól mondta. Itt úgy lehúzzák a bőrd, mint az ökörről. Százast ugyan mintha kapnál, de mennyit viszel belőle haza?

Ezen a helyen Olexa mindig köpködni kezdett, most is köpött egyet.

— Elteszem a pénzt s előveszem a kis unokámat. Docikám, tanítsd meg öregapádat a neve írására, ne tölje öregapád az urak zsebet, mert az ugyanis teli. Inkább kendőt veszek neked . . .

— Hát meg is tanított s ti meg is hallátok faluszerre és mind a két szegen az öregenyolódta, ime, vén napjaira tanul, — az unokájától. De rájött a kutyára a dér: váltót kell aláírnotok s bizony ti is csak a Docika tudományára szorultatok. Az öregapó példájára. Megmutattam tehát nektek az utat, hogy a pénzetek ne vesztegessétek.

— Biz mi már nem is vesztegetjük — mondták rá az öreg tanítványok — meg is kell kendnek köszönnünk, meg az unokájának.

— De még ajándékot is kell hozni a tanítónőnek.

— Persze, hogy persze . . .
Docika a kemence szélén ült és önézettel mosolygott az anyjára.

Justh elnök pontosan 10 órakor nyitja meg az ülést. Az elnök irományokról tesz jelentést, amelyek időközben érkeztek be. Ezután *Daranyi* Ignác földmivelésügyi miniszter áll fel és a Ház élénk helyeslése mellett beterjeszti a *borhamisítás és hamisbor* forgalombahozatalát megakadályozó törvényjavaslatot. A javaslatot a földmivelésügyi bizottságnak adják ki.

Günther Antal igazságügyminiszter: Bemutatja a főudvarnagyi bíraskodásról szóló törvényjavaslatot. E szerint főudvarnagyi bíróságot állítanak fel Budapesten. Olyan, aminő eddig csupán Bécsben létezett.

Okolicsányi László az állandó igazoló bizottság jelentéseit olvassa fel.

Hoitsy Pál a pénzügyi bizottság jelentését referálja.

Héderváry Lehel a mentelmi bizottság jelentését ismerteti Pető Sándor mentelmi ügyében. A Ház hozzájárul a mentelmi bizottság ítéletéhez, és így Petőnek tegnapi okvetlenkedései miatt fűnepélyesen meg kell követnie a Házat.

Ezután rátérnek a napirenden levő *csekk*-törvényjavaslat tárgyalására.

Simonyi-Semadam Sándor előadó ismerteti és elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Surmin György horvát felszólalására *Simonyi* válaszolni akar, amiben azonban a hirtelen kitört nagy zaj megakadályozza.

— Nem értettük! Felesleges válaszolni.

— Beszéljen magyarul, ha azt akarja, hogy megértsük!

Ilyen és ehhez hasonló kiáltások hangzottak erre vissza a nagy zajban.

Simonyi-Semadam letűl anélkül, hogy válaszolna *Surmin*nek.

A Ház ezután vita nélkül elfogadja általánosságban a javaslatot.

A részletekhez *P. Abraham* Dezső *Günther* igazságügyminiszter és az előadó szólanak hozzá. A Ház a részleteket változatlanul elfogadja.

A kereskedelmi üzlet átruházásáról szóló javaslat következet ezután

Nagy Emil előadó ismerteti a javaslatot. Konstatálni kívánja, hogy az üzlet átruházással nálunk eddig, mert ezen felül megkárosították a hitelezőket. A kereskedő egyszerűen úgy menekült kötelezettségei elől, hogy egy szép napon a sógorára iratta át az üzletet. A hitelező pedig tehetetlenül állt ezzel a visszaéléssel szemben.

A javaslat elfogadását kéri. (Helyeslés.)

A Ház a javaslatot általánosságban és részleteiben is vita nélkül fogadta el.

A vízi beruházásokról

szóló törvényjavaslat tárgyalása következik, amelyet *Reök* Iván előadó ismertet nagy alapos-sággal és szakszerűséggel. Ismerteti, hogy mi minden történt eddig a vízügyek rendezésénél. Különösen fontos e kérdések alapos megoldása nálunk, akik mezőgazda állam vagyunk. Folyóink szabályozhatóvá tételét égető szükségletnek tartja. Volnának folyóink, mint a Sió, Vág és mások, amelyeknek hajózhatóvá tételét elsőrendű fontosságúnak tartana. Tekintetbe jönnek azonban pénzügyi kérdések is e téren, amelyek más folyók szabályozását teszik szükségessé. Ajánlja a javaslat elfogadását. (Helyeslés.)

Szünet után

Surmin György beszél horvátul.

Szabó Kálmán a Sió szabályozását is kéri.

De hát ezzel a százassal kenyeret is szerzek, a zsidók száját is bedugom.

— Akkor hozd hát el a telekkönyvi ívet s elmégy az ülésre.

— És mikor jöjnek az ülésekre?

— Bolond paraszt, rád az ülésen nincsen szükség, csak a papirokra.

— Bocssáson meg, uram, nem értettem meg, a papirok meg itt vannak, ne. S azzal kivonom keblemből. Itt van, mondom, az összes, mivelhogy minden írást egy rakáson tartok. Látja, instálom, nem tudom, melyik miféle, hát valamennyit együtt tartom. Átnézegette, megtalálta az az ur s azt mondja: jer el egy hét múlva.

— Három versen is benn jártam, a végén azt mondja, megszavalták a pénzt; de tudsz-e öreg, írni?

— Eh, hová gondol az ur! Iskolába nem jártam, katona nem voltam, így biz én egészen vakon maradtam.

— Akkor hát a közjegyzőnél kell a neved aláírni.

— Én instálom, sajátkezűleg teszek rá jelet, ugy egy keresztet, az ur meg írja alá.

— Nem lehet — mondja ő — keresztet tenni a váltóra.

— Én erre számot vetettem: irásköltségek, kamat, amit előre levonnak s ha még annak a jegyzőnek is fizetek, abból a kapitánból ugyan nem sok marad a kezemben! Forgolódtam városzerte, hogy kezeset kapjak s ott kapom a nyurga Szkakun szabót. Mondom neki, így és így bajban vagyok.

— A paraszt, — mondja — még mindig bolond; egész télen át rothad, de biz nem ta-

Elnök bezárja a vitát és jelenti, hogy közbevetőleg Pető Sándor akar a mentelmi bizottság határozata értelmében felszólalni.

Pető Sándor a bizottság határozatához képest tegnapi viselkedéséért ünnepélyesen bocsánatot kér a Háztól.

Ezután folytatták a vízi utakról szóló javaslatot.

Darányi Ignác földmívelési miniszter válaszolt a felszólalásokra.

Darányi beszéde után a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta a Ház. Az ülés délután 2 órakor véget ért.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap megkezdett közgyűlése nemcsak eléggé látogatott, hanem eléggé élénk is volt.

Mindjárt a megnyitás után bejelentette az elnöklő főispán, hogy dr. Altmann Jakab orvost tiszteletbeli városi főorvossá nevezte ki.

Az első vitaközös a kórház-utcai vasuti hid kiszélesítési költségeinek hozzájárulásánál volt, ahol nagyon eltértek a vélemények, bár világos volt, hogy ez a fontos kérdés másként nem oldható meg, mintha kinyitja a város a zsebét. A régi mulasztás révén támadt hézagot most 19,000 koronával lehetett csak betömni.

A tárgysorozat legfontosabb és legkényesebb kérdése: a zárszámadás tárgyalása mára maradt, csak az előcsatározásból volt részünk.

Ma lesz az igaz!

Csak azután a törvényhatóság tagjai ma is oly szép számmal menjenek fel a közügyek diszes csarnokába, mint tegnap.

A tegnapi közgyűlés lefolyása a következő volt:

Glac Antal főispán elnökölt. A bizottsági tagok szép számmal voltak jelen.

A polgármester havi jelentésének érdekesebb adatait már közöltük.

Felemlíti még a jelentés a beérkezett jótékony adományokat és a tüdőbetegek javára halottak estéjén rendezett gyűjtés eredményét. A jelentést tudomásul vették.

A kereskedelmi miniszter leiratát a nagyvárad városi vasut velencei állomásából kiágazólag kiépített iparvágányok forgalomba helyezése tárgyában, tudomásul vették.

A kórház-utcai hid kibővítése.

A kórház-utcai vasuti hid kiszélesítéséhez a miniszter az eddigi 10000 korona helyett 19250 korona hozzájárulást követel a várostól. A tanács javasolja a kért összeg megadását, a közúti alap terhére; javasolja továbbá, hogy Biharvármegyét a költségek felének elvállalására szólítsák fel, mivel különösen a kórházak elhelyezése kívánja a hid kiszélesítését.

Balogh Döme nem tartja sürgősnek a kérdést s indítványozza, hogy újabb határidőt kérjen a város a minisztertől, hogy addig Biharvármegyével a hozzájárulás iránt tárgyaljanak.

Rimler Károly ellenzi az indítványt, mert a miniszter újabb határidőt nem ad. Ha most nem nyilatkozik a város, kiszélesítés nélkül megerősítik a hidat. A tanács javaslatának elfogadását ajánlja.

Dr. Várady Zsigmond nem fogadja el a tanács javaslatát, mert a kiszélesítésre a városnak nincs szüksége, csak az államvasutaknak.

Dr. Molnár Imre jelen volt az államvasutak képviselőivel folytatott tárgyalásoknál. A vasut a mai szélességben kiépíti a hidat, de szélesebbre csak úgy építi, ha a város hozzájárul a költségekhez. Ha a város nem járul hozzá a kiadásokhoz 19,250 koronával, megmarad a mai állapot, amelynél a forgalom veszélyeztetve van. Ajánlja a 19,000 korona megszavazását.

Dr. Adorján Emil nem tartja szükségesnek a kiszélesítést, mert a mai állapot megfelel az ottani forgalomnak. A megyétől is hiába várjuk a hozzájárulást. Ha akarják, a környék háztulajdonosai fizessék meg a 19,000 koronát. Esetleg a betterment alapján fizessék meg ez összeget.

Dr. Stokker József közérdeknek tartja a hid kiszélesítését, mert a nagy forgalom is követeli azt. Az államvasutaknak nem érdeke a kiszélesítés s már is jóindulattal volt a város iránt a miniszter, mikor a költségtöbblet felét az államvasutakra hárította. Elfogadja a tanács javaslatát.

Hlatky Endre elfogadná Adorján javaslatát, ha biztosíték volna arra, hogy a kérdéssel vár a miniszter, míg a vármegyével tárgyalnak a hozzájárulásra. Ő a jövőre való tekintettel szavazza meg a hozzájárulást. A mostani átjáró életveszélyes s ez a veszély még növekszik a jövőben, a kettős vágány kiépítése esetén. Megszavazza a hozzájárulást.

Glac Antal elnök felvilágosításul ismerteti az ügyet. A hid kiszélesítése 38,000 koronába kerül s a miniszter ezen összegnek felét követeli a várostól.

Dr. Hoványi Géza rámutat azokra a tévedésekre, amelyeket a város a vasut állomások elhelyezésénél elkövetett. Ezeket a közgyűlés figyelmébe azzal ajánlja, hogy most ne kövessen el ismét olyan hibát, amelyet a jövőben nem lesz képes helyrehozni. Felemlíti, hogy értesülése szerint a villamos vasut, ha Kórház-utcán kiépíti a vonalát, 5000 koronával járul hozzá a hid kiszélesítéséhez.

Többek hozzászólása után a közgyűlés megszavazta a 19,250 korona hozzájárulást.

Köszeg város közönségének feliratát a kenyér és hus árának hatósági szabályozása tárgyában pártolják.

A községek patika-joga.

Sopron város feliratát a közegészségügyi törvény módosítása s a községi gyógyszerári jog biztosítása tárgyában, a tanács pártoló javallattal terjesztette elő.

Grósz Sándor ellenzi a felirat pártolását.

Rimler Károly rámutat, hogy a kérdés nem új, mert Guttman József bizottsági tag 10 év előtt már tett indítványt a községi gyógyszertárak felállítására tárgyában. A tanács javaslatát elfogadásra ajánlja.

Hankovits Ferenc szakszerű beszédben kifejti a gyógyszerészet fontosságát a közegészségügy szolgáltatásban. Kéri, hogy az átirat felett térjenek napirendre.

Dr. Dóri Ferenc és Fried Ferenc elfogadja a tanács javaslatát.

A tanács javaslatát fogadták el.

Erőss Lajos debreceni superintendes beiktatásán a törvényhatóság képviselteti magát. Ezen tárggyal kapcsolatban szóba került, hogy hasonló képviseltetéseknel a város egyik főtisztviselőjét küldje ki s a hozzája csatlakozó bizottsági tagok a saját költségükön képviseljék a várost.

A zárszámadások.

A városi tanács előterjesztette a város 1907. évi zárszámadását s ezzel kapcsolatban beterjesztette a zárszámadás átvizsgálására kiküldött bizottság jelentését és a főszámvevőnek ezen jelentésre beadott felvilágosító előterjesztését.

Dr. Várady Zsigmond indítványt tett, hogy a zárszámadásokat most vegyék le a napirendről s rendkívüli közgyűlésen tárgyalják.

Dr. Hoványi Gyula és dr. Adorján Emil ellenzik a további halasztást, mikor most tárgyalhatják a zárszámadást.

Dr. Moskovits József elfogadja, hogy rendkívüli közgyűlésen tárgyalják a zárszámadást, mert részletes tárgyalást kíván, hogy kellőleg kutathassák, mi okozta az egyes bevételi csökkenéseket és a kiadási tételeknél előállott tulkiadásokat.

A többség a mellett határozott, hogy a zárszámadás tárgyalását nem halasztják el.

Ezután hosszú vita indult meg a felett, hogy azonnal megkezdjék-e a zárszámadás tárgyalását.

Elnöklő főispán ugyanis proponálta, hogy tekintve, miszerint már 5 óra s egy óra alatt nem tárgyalhatják le a zárszámadást s interpellációk is vannak, annak tárgyalását péntekre halasztják. Így teljes részletességgel foglalkozhatnak másnap a zárszámadásokkal.

Dr. Hoványi Gyula a szabályok értelmében ellene szólt a halasztásnak s jogi szempontból kimutatta álláspontjának helyes voltát.

Többek hozzászólása után elnöklő főispán akként oldotta meg a már-már elmérgesedett kérdést, hogy a gyűlést felfüggesztette.

Egy negyed óra után a közgyűlést újból megnyitotta a főispán s mivel az összes interpellálók jelen voltak.

az interpellációkra

került a sor.

Kiss Dávid a szegényügy rendezéséről szólott s megrótta a szegényügy rendezése tárgyában kiküldött bizottságot, hogy semmit sem dolgozik. Majd sürgette, hogy a bekövetkezett télen a szegények részére tüzfáról és kenyérről gondoskodják a város.

Rimler Károly polgármester kijelentette, hogy már rendelt 100 vagon fát, amelyet a szegényeknek önköltségi áron bocsátanak rendelkezésére. A teljesen szegényeknek ingyen fáról és kenyérről is gondoskodni fog.

Fried Ferenc az ellen szólt fel, hogy a városi vállalkozók nem csak hónapokig várnak a teljesített munkák kifizetésére, hanem fél év múlva sem kapják meg a várostól pénzüket.

Rimler Károly kijelentette, hogy intézkedik, miszerint a jövőben ilyen késedelmes fizetés ne történjék. Az összes számlákat áttevídálja s a kifizetések iránt haladéktalanul intézkedik, a jövőre nézve is.

Fried Ferenc a villamos vasut sineinek Kolozsvári-utcán történt szabálytalan, a forgalmat gátló lerakása ellen s ugyanezen okból Kossuth-utcának teljes kiaszfaltozása iránt interpellált.

Rimler Károly polgármester rámutat, hogy a kolozsvári-utcai bajok megszüntetése érdekében több háza a kisajátítási eljárást megindították. Kossuth-utca kiaszfaltozását még a közgyűlés nem határozta el. Erre nézve javaslatot fog tenni, de erre idő kell.

Weisz Lajos Beöthy Ödön-utca alsó része járdájának aszfaltozását sürgeti.

Rimler Károly polgármester ezen utca aszfaltozását csak a csatorna elészülte után tartja kivihetőnek. Amint a csatornázási szabályzat jóvá lesz hagyva, ezt az utcát csatornázzák legelőbb.

Dr. Kasay Kálmán az iránt intézett kérdést a polgármesterhez, hogy mikor lesz kész a Szigligeti-szobor, amire a polgármester kijelentette, hogy a város soha nem határozta el a Szigligeti-szobor elkészítését s így arról felvilágosítást sem adhat.

Dr. Kasay Kálmán ezután részletesen rámutatott azokra a közegészségellenes állapotokra, amelyek a város egy részén tapasztalhatók; a nagypiaci szemétdomb és a más utcákon összehalmozódott szemét eltakarítását kívánja.

Rimler Károly polgármester kijelentette, hogy tudomása van ezekről az állapotokról, de nincs elég pénz a tisztántartásra. A jövő évi költségvetésben gondoskodnak fedezetről.

Balogh Döme a fővárosi »Nap«-ban megjelent vizóra panama ügyében interpellál. Ez az ügy hozzánk is átszivárgott, s a főmérnök és Gál Szabó István fűszerelő nevét is forgalomba hozták a panamákkal, akik feyelmet kértek maguk ellen. Ezt a feyelmet ne hagyják elaludni, hanem szerezzék be a fővárosból az adatokat s szigorúan járjanak el, ha a gyanúsításnak van alapja. A vízvezetékre százezerket költenek el, anyagra és felszerelésekre. Terjeszték ki a vizgálatot arra is, hogy ezek a megrendelések szabályszerűen történnek vagy nem. Végül kérdi, hogy igaz-e a hír, hogy a két tisztviselő ellen a feyelmi le lett fujva, míg Budapesten befejezik a vizgálatot és feyelmet?

Rimler Károly polgármester kijelentette, hogy a két tisztviselő ellen a fegyelmi vizsgálatot lejárta, de más vádakra nem terjeszti ki a vizsgálatot.

A polgármester által adott válaszokat tudomásul vették.

A közgyűlést ma, pénteken délután folytatják s a város múlt évi zárszámadását veszik első sorban tárgyalás alá.

Az erdélyi római kath. státus közgyűlése.

Az erdélyrészi katolicizmusnak nagy napja volt tegnap. Dél előtt 10 órakor vette kezdetét az erdélyi római katolikus státus évi rendes közgyűlése, amely iránt, mint minden évben, általános érdeklődés nyilvánult. Ezen a gyűlésen, melyen elnökölni ezúttal is megjelent gróf Majláth G. Károly püspök, tárgyalják le az erdélyi római kath. státus ügyeit s ez a gyűlés annyiban is nagyobb érdeklődésre tarthatott számot, mert ezen a gyűlésen töltötték be a státus világi elnöki székét, mely báró Jósika Samu lemondásával ez ideig betöltetlen maradt s melyet gróf Béli Ákos alelnök helyettesített. Az érdekes gyűlés lefolyásáról a következő tudósítással számolunk be:

Reggel 9 órakor az egyetemi templomban előzetes misére gyülekeztek össze a státusgyűlés tagjai, melyet Majláth püspök mondott nagy segédlettel. Mire után a gyűlés tagjai testületben vonultak fel a főgimnázium dísztermébe, a gyűlés tartásának rendes helyére. A gyűlésre, éppen a fentemlített fontos mozzanatra való tekintettel, majdnem teljes számban jelentek meg. Pontban 10 órakor nyitotta meg az ülést gróf Majláth G. Károly egyházi elnök, s a gyűlés tagjainak általános figyelmébe közben a következő megnyitó beszédben többek között a következőket mondta:

Mindenki beláthatja azt, hogy a világegyháznak az egész világra kiterjesztett szabályrendeletében, az egyes nemzetek és vidékek különleges viszonyaira tekintettel lenni nem lehet; de viszont minden törvényhozó tudja azt, hogy különösen fontos okok a törvény egyik vagy másik rendelkezésének felfüggesztését vagy megmásítását szükségessé tehetik.

Ez az eset forog fenn nálunk is, ahol ezen általános rendelettel szemben hosszas időn át eltérő gyakorlat állott fenn. S azért kezdettől fogva azon volt a magyar püspöki kar, hogy az Apostoli szentszéket sajátos viszonyainkról tájékoztassa és ezen általános érvényű szabályrendelete ezen pontjának alkalmazásából származható bonyodalmakra figyelmeztesse. Szentséges Atyánk a tanácsaival együtt a kérdést beható tanulmány tárgyává tette, úgy, hogy annak tisztázása most van folyamatban.

Bármiként döntsön is az Apostoli szentszék: mi magyar katolikusok minden körülmények között tudni fogjuk kötelességünket, az Apostoli szentszékhez való tántoríthatatlan ragaszkodást nem engedjük sem gyöngíteni, sem méltatlanul megtámadtatni. (Általános helyeslés.)

A harsány éljenzessel fogadott megnyitó után a jegyzőkönyv hitelesítésére Matskássy Pált és dr Hirschler Józsefet jelöli ki az elnök indítványára a gyűlés. Elnök bejelenti, hogy a státusgyűlés egyik fontos pontja következik, a világi elnök megválasztása.

Javasolja tehát elnök, hogy az erdélyi róm. kath. státus egyhangulag válassza meg gróf Béli Ákos eddigi alelnököt. A javaslat a gyűlés hangulatával összevágott és egyhangú lelkesedéssel világi elnöknek gróf Béli Ákost választotta meg.

A világi elnök megválasztása után dr Künnle Tivadar terjesztette elő évi jelentését, melyet tudomásul vettek. Az évi jelentés tárgyalása után az elnök felfüggeszti az ülést és úgy a státusgyűlés tagjait, valamint a sajtó jelenlévő képviselőit ebédre hívta meg. Az ebéden a státusgyűlés majdnem minden tagja megjelent.

Rablógyilkosság a fővárosban.

Tegnap éjszaka 11 óra felé a József város egyik csöndes utcájában hallatlan rablógyilkossági kísérlet történt. Négy férfi rablógyilkossági szándékkal ment egy korcsmába; leteperték a vendéglőst, számos késszurást ejtettek rajta és már azon voltak, hogy az áldozatot megfosszák életétől. Az eset részleteit tudósítónk nyomán itt közöljük:

Az Óriás-utca 33. számú ház egyik pinceboltjában van a gyóni borozó. A korcsmát éppen két hete vette át Molnár József csizi vendéglős. Az előbb tulajdonosa Német József volt, aki most Ujpesten lakik.

A korcsma átvételekor már, amikor a vendégekről esett szó, a távozó korcsmáros nagyon a figyelmébe ajánlotta az ujnak Zaborszky Ferencet, aki — ugymond — jóra való ember, szeret idogálni és pontosan fizet.

Zaborszky Ferenc több napja rendes bejáró vendége volt a korcsmának. Minden alkalommal magával hozta egy-két társát. Kocsisokat és más iparos külsejű embereket, akik szépen csöndesen pityókáztak 10 óráig, azután rendesen fizettek és hazamentek.

Tegnap este 8 órakor megint beállított Zaborszky, de most már három gyanus külsejű emberrel. A pulttal szemben levő kerek asztal köré telepedett a társaság; Zaborszky azonnal egy liter bort rendelt, azután még több litert, majd sonkát és szalonát kért. Vidám hangulat között telt az idő, a társaság, amelyen kívül senki vendég nem volt a korcsmában, énekelte és mintha hajlandóságot mutatott volna a duhajkodásra.

Egy negyed tizenegy óra mult, amikor az amugy is csöndes utcában már alig hallatszott a járőrök lépéseinek kopogása. A társaság is elhallgatott és Zaborszky a zsebébe nyulva oda szólt a korcsmárosnak:

— Fizetni akarok!

A korcsmáros odaállt az asztalhoz, balkezét a hátsó börtáskába tette, hogy aprópénzt adjon vissza, ha papirospénzzel fizetnek.

A társaság ebben a percben hirtelen munkához fogott. Mindenkinek megvolt a maga szerepe. Zaborszky lekapta az ajtón csüggő üzleti kulcsokat, ezekkel hamarosan bezárta az utcai ajtót, míg a másik a plafon közepéről lelógó petróleum lámpát oltotta el. A harmadik hátulról fogta Molnárt és a földre igyekezett teperni őt. A negyedik haramia segítségével ez sikerült is.

Amikor így fektült, akkor az egyik lassan a fölébe sugta:

— Nem használ egy csöppet se, ha ordítasz. A sorsod az már meg van pecsételve. Add elő a pénzedet és ajánld föl lelkedet az égnek.

Akkor azonban már a jobb karján egy mély sebet ejtettek és a fejét is össze-vissza szurkálták.

— Jó — mondta a halálraitelt — engedjete a pulthoz.

Odaengedték. — A korcsmáros azt hitte ugyanis, hogy kiveheti a fiókjából a revolverét és ezzel legalább megfélemlíti a merénylőket. Azonban mielőtt odament volna, az egyik rabló kikotorázta a zsebeit és elvett tőle mindent, amit ott talált. A pénzt, leveleket és a fiók kulcsát is.

Molnárnak akkor hirtelen egy mentő ötlete támadt. Hamarosan kiugrott a hátsó ajtón, amelyet a zsványok elfelejtettek bezárni és a

bázmesterhez futott. A rablók akkor Zaborszky kivételével mind elfutottak. Zaborszky éppen az egyik szekrény kifosztásával volt elfoglalva, amikor rajtaütött a házmaster. Nyomban rendőrnek adták át, aki a másik társát, aki őt a Tömö- és Oriás-utcák sarkán várta szintén elfogta.

A rendőrségen bevallotta Zaborszky, hogy négyen a munkaközvetítőben beszéltek meg a dolgot tegnap délután. Ő a vele együtt elfogott Árvay Géza, Rossi Imre és Böde Imre, aki mindössze 18 esztendő.

Körülbelül 100 koronát tesz ki a rablott holmi értéke.

Molnár sebei életveszélyesek.

UJDONSÁGOK.

* **A megyei kezelő személyzet mozgalmá.** A megyei tisztviselők előléptetése és fizetésrendezésére vonatkozó törvényjavaslat, melyet Issekutz készített a kisebb tisztviselőkről oly mostohán gondoskodik, hogy amiatt az egész ország szerelő személyzete állást foglal. A kezelők mozgalmat indítottak hogy a javaslatot, még mielőtt tárgyalás alá kerülne, megváltoztassák. Egyidejűleg kimondták azt is, hogy a megyei tisztviselők országos szövetségéből, mely érdekeiket nem védte meg, kilépnek. A mozgalmat Fogaras vármegye irodáigazgatója vezeti, aki a fent elmondottakra felszólította az összes vármegyék kezelőit. Bihar vármegye kezelő személyzete csatlakozott a mozgalomhoz. Az árvászéki kezelők tegnap ez ügyben értekezletet tartottak, melyen kimondták, hogy mivel a törvényjavaslat még a közigazgatási kezelőknél is jobban sérti az árvászéki kezelők érdekeit, mert elzárja előlük az előléptetés útját, azért országos értekezletet tartanak Budapesten, ahol is a javaslat módosítását fogják kérni.

* **A Bunyitayliget rendezése.** Bunyitay Vince apátkanonok bőkezűsége folytán a városliget, mely Bunyitayliget elnevezést nyert, rövid idő múlva rendezés alá kerül. A bőkezű kanonok adományozása alkalmával magának tartotta fenn azt a jogot, hogy a rendezésnél szükséges felügyelőket ő maga nevezi meg. A felügyelők neveit tegnap tudatta a városi tanácsal Bunyitay. E szerint felügyeletet fognak teljesíteni Géczy Lajos, Hoványi Gyula dr és Szathmáry Király Andor. A megnevezett felügyelők jóváhagyása nélkül semmiféle munkálatot nem lehet foganatosítani a ligetben.

* **Katonai lögyakorlatok éles töltennyel.** A nagyváradi 4-ik honvédegyezred parancsnoksága tegnap értesítette Bihar megye alispánját, hogy december elsején Csehi, Kardó és Oláh-Apáti községek között a honvédség éles töltennyel lögyakorlatot fog tartani. A parancsnokság kéri az alispánt, hogy az említett községek között rendelje el a megfelelő óvintézkedések foganatosítását.

* **Drágább lesz a gyógyszer.** A szeszadó telemelése folytán mindazok a szerek melyeknek előállításához szesz szükséges az eddigiéknél magasabb árért fognak értékesíteni. A belügyminiszter erre vonatkozólag tegnap értesítette az alispánt, hogy tudassa a gyógyszerészekkel és orvosokkal, hogy a szeszt tartalmazó gyógyszerek a jövőben miniszterileg meghatározott előírás szerint magasabb árért adhatók.

* **Makó Lajos meghalt.** Szegedről hozza a hírt a táviró, hogy Makó Lajos szingizgató ma reggel 4 órakor hirtelen meghalt. Még este Bánk-bánban Tibore szerepét játszotta. Halálát szívizélhűdés okozta. — Makó egyike volt a legismertebb és legképzettebb vidéki színész-direktoroknak.

* **A jutalmazott ipari munkások.** Az 1907—8. tanév végével megtartott rajzkiállítás alkalmából a következő ipari munkások részesülnek jutalmazásban: *Décsi* Dénes kőmives a Moskovits alapból 160 koronát. *Mészáros* József ács, *Hant* Ernő kőmives, *Tóth* Sándor cipész, *Karácsony* Sándor géplakatos, *Práger* István villanyszerelő, *Szalmári* Sándor kocsiigártó, *Román* Károly asztalos és *Seilágyi* Zsigmond kádár a Rimanóczy-alapból 25—25 koronát. Felhívom nevezettek, hogy a jutalmak átvétele végett alólirottánál a hivatalos órák alatt jelentkezzenek. *Szűcs* Izsó, ipariskolai igazgató.

* **A megcsalt férj bosszúja.** Tenkei tudósítónk egy megcsalt férj vakmerő bosszújáról ad hírt, mely most Hosszuaszó község lakóit nagy izgatottságban tartja. A múlt évben ugyanis egy hosszuaszói fiatal ember nősülése után Amerikába ment ki, hogy ott pénzt szerezzen s azzal magának jövőjét biztosítsa. Fiatal feleségét idehaza hagyta. Alig távozott el a községből a fiatal férj, amikor *Vajda* Mihály udvarolni kezdett a visszamaradt fiatal asszonynak, akivel később együtt is lakott. Az Amerikában küzködő férjet valaki értesítette az idehaza történetéről. Az értesítésre nyomban utnak indult a férj s tegnap este haza is érkezett. Hosszuaszón üresen találta lakását. Rettenetes bosszura határozta el magát. Fegyvert fogott s azzal *Vajda* Mihály lakására ment. Az esti sötétségben a ház mellett bujt el majd az ablakhoz került, a honnan végignézhette hogy felesége megcsalja őt. Majd mikor meggyőződött az értesítés valódiságáról a magával hozott fegyverrel az ablakon keresztül *Vajdára* lőtt. A golyó *Vajda* nyakába furdott s életveszélyes sebet okozott. A meglőtt ember élet halál között lebeg. A bosszúálló ellen megindult az eljárás.

A „PANNONIA“ éttermekben
VASÁRNAP, NOVEMBER 15-ÉN
-- délelőtt 10-től 1 óráig --
KATONAZENE.
Este pedig **BURA KÁROLY**
zenekara hangversenyez.

* **Wéber Testvérek** Kabát, Alj és Blous különlegességei nagy választékban megérkeztek. Telefon 684.

* **Orfeum és mozgófénykép előadások a Nemzeti éttermében.** November hó 15-től minden este a Nemzeti szálloda éttermében orfeum-előadások elsőrendű attrakciók s nő, 5 férfi addig is naponta mozgófénykép-előadások fognak tartatni. A mai műsorból különösen kiemelendő: Egy utazó társaság lemészárlása az indiánok által; Az újpesti betörők; Curiercsi bányakatasztrófa; Pórujlárt vámszedők; Pistike csinyjei; Az uraság medvevadászata. Pontos kiszolgálás. Kitérő konyha. Saját termései borok. Szabad bewenet. Számos látogatást kér a tulajdonos.

* **Borsalino őszi kalap újdonságai Reichard áruházába megérkeztek.**

A gyermekgyilkos apa.

Janó István kismarjai igen jó módu gazdálkodó pár év óta az ivásra adta magát. Mértékelen szenvedéye annyira ragadta, hogy

látványos volt, miszerint ilyen körülmények között előbb-utóbb a birtok pusztulása fog következni. *Janó* felesége és 17 éves *Imre* nevű fia többször kérték, hogy hagyjon fel mértékelen iszákosságával. Hiába való volt minden kérés, *Janó* tovább is megmaradt mértékelen életmódja mellett, mire a családtagok őt kiközösítették maguk közül.

Janó két hétig volt távol a háztól. Ez alatt az idő alatt a községben bujkált. Tegnap reggel mikor hozzátartozói nem vették észre a házba lopózkodott és ott a kamrába huzódott meg. Reggel 6 órakor elsőnek *Janó* *Imre* a 17 éves fiu lépett ki a szobából a konyhába, melynek egyik ajtaja az udvarra s a másik a konyhába nyílik.

Amikor a fiu a konyhába lépett *Janó* *János* a kamara ajtóból revolverrel a fiura lőtt. A golyó szíven találta *Imrét*, aki hangtalanul rogyott össze. A gyilkos apa mikor tettének borzalmas eredményét látta a holttesten keresztül az udvarra ment s maga után berántotta az ajtót.

A lővés zaja figyelmessé tette a szobában tartózkodókat, ahonnan a fiu nagyanyja futott ki elsőnek. Ekkor még lélegzett *Janó* *Imre*, azonban már szólani nem tudott. A látványtól megrémült nagyanya az udvarra futott, ahol *Janó* *Jánost* találta és kétségbeesetten panaszkolta neki, hogy a fia öngyilkos lett.

Janó *János* a konyhába ment, ahol a fiu nagyanyjával együtt megvizsgálták a holttestet s keresték a revolvért, melylyel az öngyilkosság történt. A revolvért azonban nem találták. *Janó* *János* ezután átment *Papp* *János* szomszédjához, akivel ismét visszatért. Most ismét keresték a revolvért, azonban megint csak eredménytelenül. *Janó* ezután a kocsmába ment, ahol egy deciliter pálinkát ivott meg.

A történetekről értesítették az előjáróságot és a csendőrséget, mely nyomban megjelent a helyszínen. Ugy a csendőrség, mint az előjáróság ismét átkutatta a holttestet, löfegyvert azonban nem találtak. Ekkor érkezett haza *Janó* *János*. Most már ismét hozzátogtak a fegyverkereséséhez, még pedig ezuttal eredményesen is. A revolvért megtalálták a szobában egy szekrényen.

Az előjáróság kétségtelenül megállapította, hogy a revolvért időközben tette oda *Janó* *János* azért az esetről jelentést tett az ügyészségnek, mely elrendelte *Janó* *János* letartóztatását.

A mai nap folyamán dr *Szegedy* *Lajos* helyettes vizsgálóbíró a helyszínére száll ki s megtartja a helyszíni vizsgálatot.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Szerencse fia.

Szombat: Szerencse fia.

Vasárnap: d. u. Görög rabszolga, este: Tolonc.

A szerencse fia.

A magyar íróvilág kezdi végre fölfedezni a mai magyar társadalmat is, annak minden félszeregségével és komikumával együtt. »A hátlás utókor« volt az első lépés ezen a téren, a második a »Szerencse fia.«

A szerencse fia egy szegény szabó legény *Kormos* *Antal*, aki azt valja, hogy a világ a szerencséseké. A munka kenyeret ad csupán, az aranyra — születni kell. S ő érzi magában, hogy az aranyra született. Egy este elcsen egy vasalásra odaadott frakkot, megjelen epreskerti *Reiner* *Marcel* udvari tanácsos bálján, ott magára vonja a miniszter figyelmét s szerencséje meg van alapítva. Képviselő lesz, tudós híre támad, pedig minden eszméjét az egyszerű *Szontagh* tanár, a titkáryja adja. Már miniszteri kombinációba vonják, mikor *Szontagh* rajta kapja *Kormost*, hogy elszerezte a feleségét. A dühös férj leleplezésre, sajtóbotrányra készül, a miniszterjelölt csaknem sirva takad — ekkor

eszébe jut a frakkja. Felveszi, elmegy a miniszterelnökhöz, közben a hullámok elsimulnak és *Kormos* mint miniszter ünnepli eljegyzését — egy millió korona hozomány mellett — epreskerti *Reiner* *Emmával*.

A mese nem új, de új a szinpadai feldolgozás. Új és szerencsés. A szerencsefi szelthámos alakját oly szeretetreméltóan állítja a központba a szerző, hogy a kópé nagy szerencséjének láthatólag örül a közönség s szinte megkönnyebbülve fogadja a szerencsés befejezést. A szerző »komédiának« jelezte darabját, de van benne igen sok metsző szatira a mai társadalmi viszonyokra. Nemcsak mulattat, hanem pompásan jellemzi is furcsaságainkat. Gondolkodó ember munkája, aki az élet félszeregségeit éles szemmel veszi észre s művészi érzékkel viszi szinpadra. Újabb szinműrodalmunknak egyik igazán értékes gyarapodása »A szerencse fia«, mely egyszerre diadalmasan írja be szinműiróink közé a szerencsés szerző, *Dregely* *Gábor* nevét.

Az előadásból magasan kiemelkedett *Tóth* *Elek* a címszerepben. Elejétől végig tökéletesen eltalálta a szerepéhez megfelelő hangot. Akár a nagyravágyó szabólegényt, akár az emelkedő ifju strébert, akár a hirtelen megfélemlített, tetten ért csalót, akár végre a diadalmas minisztert kellett színre vinnie, mindezt ritka szerencsével tudta érzékelhetővé tenni. *Kormos* *Antala* egyike a legjobb szerepeinek, telve realitással, igazi művészettel. Az ő alakításán fordul meg a siker — s a felvonások végén felhangzó tapsvihár, mely a jelen volt szerzőt is sokszor hívta a lámpák elé, legjobban mutatta, mekkora volt a siker.

Az udvari tanácsos párt *Sik* *Rezső* és *T. Pogány* *Janka* játszották pompás humorral adva meg a kellő lipótvárosi külsőt és akcentust. *Beregi* *Sándor* *Szontagh* tanárában benne volt szerepe minden melegsége. *Hevesi* *Mariska* kissé több heveséget vihetett volna a szerelmes jelenetekbe, kivált a III. felvonásba. *Góson* *Gyula* az antoklub elnökét játszotta sok ügyességgel; *Krasznai* *nak* pedig most különösen aktuális miniszteri maszkja volt sikerült. A többi szerepben *Vank*, *Kassay*, *Deési*, *Batizfalvy* *Elza*, *Angyal* *Ilka*, *Hajnal* és *Szarvasi* ügyeskedtek.

A rendezés az I. és a II. felvonásban kifogástalan. Kivált a II. felvonásban egyike volt a legjobban rendezett összjátékoknak. A III. és IV. felvonásokban azonban, a hol a darab is lassabb menetű, a rendezésnek sokkal gyorsabb tempót kellett volna produkálni s a darab lassabb folyását perdülő, pattogó, előadás-pótolni. Az új szép díszletek az igazgató izlésének és áldozatkészségének tanúságai.

—r.

TÁVIRATOK.

A balkáni események.

A szerb hadügyminiszter nyilatkozata.

London, nov. 12. A »Times« jelenti: A szerb hadügyminiszter biztosította belgrádi levelezőnknek, hogy *György* trónörökös szavainak nem kell komoly jelentőséget tulajdonítani. Ez a kijelentés mindenesetre megnyugtató, de még megnyugtatóbb volna megtudni, hogy a trónörökös balga és teletlen szaválásait más fővárosokban is úgy itélik-e meg, mint Belgrádban. *Wekerle* Budapesten tele szájjal beszélt, részben azért, hogy a magyar sovinizmust ki-

elégítse, részben azért, hogy a szerb agitációt sakkban tartsa, de szavai semmi esetre sem alkalmasak arra, hogy békésebb hangulatot idézzenek elő. Sokan kétklik, hogy Wekerle modora helyes volt-e egy néppel szemben, melyet Ausztria-Magyarország törvénytelen eljárása mélyen megsértett. A cár jobb utat választott arra, hogy a szerbek izgatottságát lecsillapítsa. Ha valami, úgy a cár tanácsa elérheti azt, hogy a szerbeket visszatartsa.

520-szoros váltóhamisítók.

Budapest, november 12. A főkapitányságon ma letartóztatták Jenny Jenő VII-ik kerületi számtisztet. A letartóztatott számtiszt 520-szoros váltóhamisítással van vádolva. A számtiszt László Géza tanítóval Rákospalotán lakott s vele együtt követte el a hamisításokat. A váltókat a budapesti pénzügyhatóságnál helyezte el. A hamisított váltókat lejáratkor rendszeresen törlesztették, most is csak úgy jöttek rá, hogy november elsején László Géza tanítót szélhűdés érte s így Jenny egyedül képtelen volt a váltókra pénzt szerezni. Az eddigi nyomozások szerint megállapították, hogy több pénzügyhatóság 28390 koronáig van megkárosítva. A vizsgálat még mindig tart s így ezidőszent nem lehet tudni a hamisított váltók teljes értékét.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Pick Steiner Soma szombati hangversenye. Mindazok, kik a zenét szeretik s élvezni tudják, érthető várakozással lesik a szombati estét, hogy meghallgassák Pick S. Soma ismert kitűnő hegedűművészt. A budapesti hangversenye alkalmával a lehető legkitűnőbb kritikát adtak róla a fővárosi zenei szakemberek. Kassán pedig mindazokat, kik az ott tartott hangversenyén jelen voltak, elbűvölte.

A műsor során a klasszikus számokon kívül több könnyebb szám is lesz. A hangversenyen *Goldschmied* Richárd zongoraművész és *Koller Tony* asszony operaénekesnő is fellép. A hangverseny, mely előreláthatólag nagyszámú közönség előtt fog lefolyni, a Kereskedelmi Csarnok nagytermében lesz. Jegyek *Sebő Imrénél* előre válthatók.

Igazságszolgáltatás.

Esküdtszéki tárgyalások.

Az e hónapban még tartandó esküdtszéki tárgyalások sorrendje a következő lesz:

Nov. 16—17-én. László Simon ellen; gyilkosság büntette miatt.

Nov. 18. d. e. Lits Antal ellen, nyomtatvány utján elkövetett becsületsértés miatt.

Nov. 18. d. u. Károly József, ny. u. elkövetett rágalmazás miatt.

Nov. 19. Koszáb Géza ellen, ny. u. elkövetett becsületsértés miatt.

Nov. 20. Lázár Vilmos ellen, ny. u. elkövetett rágalmazás miatt.

Nov. 21. Ifj. Rácz Sándor ellen, gyilkosság büntette miatt.

Nov. 22—25. Popity Athanasz és 4 társa ellen, rablás büntette miatt.

Nov. 26. Gerezi Lajos és 1 társa ellen, gyilkosság büntette miatt.

Nov. 27. Bocu Széver ellen, ny. u. elkövetett rágalmazás miatt.

Nov. 28. Bocu Széver nemzetiségi elleni izgatás miatt.

Nov. 29. Ifj. Horváth Gusztáv ellen, izgatás vétségé miatt.

Nov. 30. Mikaczo György és 1 társa ellen, rablás büntette miatt.

Parasztvirtus.

Beélfenyéren történt, hogy egy kocsmai idogálás után a vendéglő előtt a legények összeszólkóztak, minek vége az lett, hogy *Szűcs* Lajost alaposan elpüfölték, hozzá még egy szurást is kapott. A tettesek *Fodor Ferenc*, *Podor* Antal, *Lengyel* Jakab, *Balázs* Imre tegnap kerültek a vádlottak padjára, hogy a kir. törvényszék ítéletét vegyék.

A tárgyalás során bebizonyosodott, hogy ők voltak azok, kik *Szűcs* Lajost megverték ugyanarra, hogy napok kellettek, míg az sebeiből kigyógyulhatott. A kir. törvényszék ennél fogva *Fodor* Ferencet hat hónapi, *Fodor* Antalt egy hónapi, *Lengyel* Jakabot két hónapi, *Balázs* Imrét pedig egyhónapi fogházbüntetésre ítélte el.

A bártfalvai atléták. *Argyelán* Tamás bártfalvai gazdálkodó roppant szeretett nagy erejével virtuskodni. A korcsmában, a piacon, váltig szölongatta ismerőseit, hogy álljanak ki vele birokra, ő mindenkit földhöz vág. 1908. június 21-én *Goldberger* Mór korcsmája előtt folyt le a legujabb és legutolsó bajvívása. — *Moldován* Jánost hívta ki lovagias tornára. Hiába volt ennek szabadkozása, *Argyelán* Tamás neki ment, átkarolta s elkezdtek birkózni. Kétszer mentek egymásnak. A második összecsapásnál *Moldován* kerekedett felül, földhöz vágta a dicsőség szomjas *Argyelán* Tamást, aki e bus vég után bement a korcsmába és onnan haza. A birkózás közben azonban *Argyelán* bele *kisszakadt*, s röviden azután *meghalt*. E miatt került *Moldován* János tegnap a vádlottak padjára gondatlanság által okozott emberölés miatt. — A büntető főtárgyaláson *Millye* Gyula elnökölt, a vádat dr. *Szolnok* Jenő képviselte, a védő dr. *Várad* Ödön volt. Mint-hogy a védő által hivatott tanúk igazolták, hogy az elhalt maga kezdte a birkózást, s nem volt az oki összefüggés megállapítható, hogy a birkózás folytán repedt-e ki az elhalt bele s ez alapon dr. *Szolnok* Jenő kir. ügyész a vádat elejtette, s ennek folytán dr. *Várad* Ödön felszólalása után a törvényszék a vádlottat *felmentette*, s ellene az eljárást megszüntette.

Csöd. *Grünfeld* Áron nagyváradi tejkereskedő ellen a törvényszék a csöddöt elrendelte. Tömeggondnokul dr. *Faraçó* Sándor nagyváradi ügyvéd neveztetett ki.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, nov. 12.		
Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	— — —	10.38
Rozs okt.	— — —	8.96
Zab májusra	— — —	—
Zab okt.	— — —	7.04
Tengeri máj. 1908.	— — —	6.85
Tengeri jul.	— — —	6.69

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, nov. 12.		
Osztrák hitelrészvény	— — —	631.25
Magyar hitelrészvény	— — —	748.—
Leszámitoló bank	— — —	743.75
Rimamurányi	— — —	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	— — —	692.25

Közuti vasut — — — 552.—
Városi villamos vasut — — — 269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. nov. 12.		
Magyar arany járadék 4 száz.	— — —	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	— — —	93.25
Magyar koronajáradék	— — —	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	— — —	240.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	— — —	95.50
Magyar nyeresemény sorsjegy kölcsön	— — —	93.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	— — —	94.50
Osztrák járadék papirban	— — —	186.—
Osztrák járadék ezüstben	— — —	145.—
Osztrák járadék aranyban	— — —	97.25
Osztrák korona járadék	— — —	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	— — —	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	— — —	197.50
Magyar bitelbank-részvény	— — —	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	— — —	730.—
Magyar hitelrészvény	— — —	748.—
London vista	— — —	631.50
Páris vista	— — —	689.50
20 márkás aröny	— — —	23.51
20 frankos (Napoleonder)	— — —	19.09
Német birodalmi márka	— — —	117.62

NYILTTÉR.

Pick Steiner S.

hegedűművész.

Koller Töny

udvari operaénekesnő által,

A Kereskedelmi Csarnok
disztermében f. hó 14-én
≡ SZOMBATON ≡

tartandó

hangverseny műsora:

- I. *Mozart* A. V.: 5. sz. Koncert. Hegedűn előadja: *Pick Steiner Soma*.
- II. *Rossini*: Rosini Aria a Sevillai borbély c. operából, előadja *Koller Tony*, udvari operaénekesnő.
- III. *Zongorajáték*. *Goldschmied Richard*.
- IV. a) *Ambrosio*; Romancz. b) *Sarasate*: Tarantella, hegedűn előadja: *Pick Steiner Soma*.
- V. a) *Behm* A: Jean Renand ó francia b) *Strauss*: Reggel. c) *Hinrich*: Hercegnő. Előadja: *Koller Töny*.
- VI. *Saint Saens*: Rondó Capriccioso. Hegedűn előadja: *Pick Steiner Soma*.
- VII. a) *Massenet*: Gavotte: a) *Taubert*: Madár az erdőben. c) *Van Eyken*: Judith győzelmi dala. Előadja: *Koller Tony*.
- VIII. *Vagner*: Albumblatt. *Nachez*: Czigánytánc. Hegedűn előadja: *Pick Steiner Soma*. Zongorán kíséri: *Goldschmied Richard* ur.

Kezdeté este fél 9 órakor.

Jegyek: 5, 3 és 2 kor. előjegyezhetők **SEBŐ IMRE** könyv- és papírkereskedésében Rákóczi-ut,

A szerkesztésért felelős
Dr. VUOSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

ÉRVÉNYES OKTÓBER 1-TŐL.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Oda. — Vissza.	Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Tvsz.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.
7 20	8 20	12 20	2 25	5 40	9 15	Ind.	Budapest	Erk.	5 00	7 20	7 50	1 40	6 40	9 40	
		10 28	2 43	8 13	10 23		Nagykátá		2 44	5 11	6 34	12 30	5 04	8 26	
	9 16	11 21	3 40	9 02	11 19		Szolnok		12 34	3 44	5 39	11 38	3 49	7 32	
5 13	11 28	2 06	7 42	12 05	12 55	1 35	Püspökladány		5 06	12 54	3 55	10 20	9 52	12 48	5 27
5 53	11 48	2 18	7 59	12 41	12 55	1 49	Bárán		4 50	12 41	3 55	10 01	9 33	12 37	5 07
5 53	12 04	2 33	8 18	12 59	12 55	2 05	Sáp		4 29	12 23	3 55	9 38	9 33	12 23	5 07
6 07	12 04	2 52	8 44	1 36	1 31	2 26	Berettyóujfalu		3 59	12 05	3 18	8 56	9 19	12 05	4 53
6 21	3 5	3 5	9 01	1 50	1 50	2 38	Mezőpeterd		3 31	11 51	3 18	8 35	8 35	11 52	4 53
6 34	12 21	3 17	9 17	2 04	2 04	2 20	Mezőkeresztes		3 16	11 39	3 18	8 17	8 17	11 41	4 53
6 41	3 30	3 30	9 37	2 18	2 18	2 29	Ártánd		2 40	11 26	3 18	7 54	7 54	11 30	4 53
6 51	3 38	3 38	9 41	2 27	2 27	2 31	Bors		2 29	11 26	3 18	7 43	7 43	11 23	4 53
7 00	12 35	3 48	10 00	2 38	2 38	2 35	Biharpüspöki		2 19	11 15	3 18	7 28	7 28	11 14	4 15
7 11	12 45	4 10	10 00	3 06	3 06	2 35	Erk. Nagyvárad	Ind.	2 05	11 09	2 39	7 28	8 41	11 14	4 15
	12 58	4 10	5 44	3 06	2 18	2 35	Ind. Nagyvárad	Erk.	8 30	10 34	2 32	7 07	8 34	10 53	4 09
	1 05	4 17	5 53	3 13	2 26	2 35	Várad-Velence		8 23	10 27	2 26	7 01	8 34	10 47	4 09
	1 15	4 27	6 04	3 22	2 26	2 35	Fugyvársárhely		2 09	10 18	2 26	6 51	8 34	10 38	4 09
	1 27	4 38	6 18	3 22	2 26	2 35	Szakadát		7 53	10 18	2 26	6 38	8 34	10 27	4 09
	1 36	4 47	6 30	3 42	2 51	2 35	Mezőtelegd		7 43	10 00	2 03	6 30	8 10	10 21	3 40
	1 43	4 56	6 42	3 42	2 51	2 35	Mezőtelki		7 31	9 44	1 50	6 21	8 10	10 09	3 40
	1 50	5 02	6 55	3 58	3 05	2 35	Czéczeke		7 24	9 44	1 50	6 14	8 10	10 09	3 40
	1 56	5 06	7 02	4 03	3 11	2 35	Élesd		7 17	9 38	1 50	6 09	7 58	10 04	3 24
	2 01	5 06	7 02	4 03	3 11	2 35	Élesd megálló		7 10	9 38	1 50	6 03	7 58	9 59	3 24
	2 10	5 25	7 46	4 22	3 26	2 35	Rikosd		7 00	9 38	1 50	5 56	7 58	9 59	3 24
	2 23	5 25	7 46	4 22	3 26	2 35	Rév		6 50	9 25	1 37	5 47	7 46	9 47	3 08
	2 27	5 33	7 55	4 30	3 30	2 35	Rév megálló		6 39	9 16	1 37	5 36	7 46	9 47	3 08
	2 32	5 38	8 13	4 30	3 30	2 35	Zichy barlang		6 33	9 16	1 37	5 36	7 46	9 47	3 08
	2 37	5 49	8 22	4 44	3 34	2 35	Vársonkolyos		6 27	9 04	1 37	5 31	7 46	9 47	3 08
	2 49	5 57	8 35	4 52	3 42	2 35	Brátka		6 15	8 56	1 37	5 21	7 46	9 47	3 08
	2 57	6 08	8 48	5 03	3 51	2 35	Jádvölgy		5 38	8 47	1 37	5 03	7 46	9 47	3 08
	3 08	6 30	9 07	5 27	4 16	2 35	Bucsa		5 26	8 47	1 37	5 03	7 46	9 47	3 08
	3 19	6 30	9 07	5 27	4 16	2 35	Feketető		5 13	8 31	12 55	4 43	7 07	8 58	2 19
	3 32	6 30	9 07	5 27	4 16	2 35	Csucsá		5 04	8 31	12 55	4 43	7 07	8 58	2 19
	5 20	8 11	10 30	7 27	5 53	2 35	Erk. Kolozsvár	Ind.	1 30	5 59	11 10	5 21	6 49	12 32	

Nagyvárad—Vasköh.

Tvsz.	Szv.	Oda. — Vissza.	Szv.	Tvsz.
5 30	4 30	Ind.	Nagyvárad	Erk.
5 43	4 41		Várad-Velence	
5 57	4 56		Rontó	
6 07	5 05		Félicsföld	
6 24	5 21		Kardó	
6 37	5 38		Nyárló	
7 01	6 11		Magyargyepes	
7 39	6 23		Tasádfő	
7 55	6 43		Drágcséke	
8 14	7 00		Magyarcséke	
8 28	7 13		Dusedd	
9 01	7 45		Szombatság-Rogoz	
9 14	7 56		Hollód	
9 29	8 10		Gyanta	
9 37	8 17		Fekete Kápolna	
9 51	8 31		Sólyom	
10 00	8 39		Belényesörvényes	
10 10	8 49		Borz	
10 22	8 59		Belényesujlak	
10 36	9 11		Sonkolyos	
10 50	9 23		Fenes	
11 19	9 44		Belényes	
11 30	9 54		Dragonyesd	
11 46	10 07		Szudrics	
12 00	10 18		Rieey	
12 19	10 34		Lunka-Rézbánya	
12 35	10 49	Erk.	Vasköh-Barest	Ind.

Vésztő—Kötegyán—Hollód.

Vv.	Vv.	Oda. — Vissza.	Vv.	Vv.
4 45	5 10	Ind.	Vésztő	Erk.
5 07	5 28		Okány	
5 23	5 43		Gyanta	
5 36	5 52		Sarkadkeresztúr	
5 52	6 07		Méhkerék	
6 00	6 14	Érk.	Kötegyán	Ind.
6 16	6 36	Ind.	Kötegyán	Érk.
6 20	6 41		Pósa	
6 48	7 08		Illye	
7 02	7 21		Csegöd	
7 12	7 31		Erdőgyarak	
7 21	7 41		Árpád	
7 39	7 58		Feketebátor	
7 52	8 11		Feketető	
8 17	8 36		Tenke	
8 37	8 56		Rippa	
8 49	9 08		Mocsár-Gyanta	
8 59	9 18	Érk.	Hollód	Ind.

Szombatság—Rogoz—Dobrest.

Vv.	Tvsz.	Oda. — Vissza.	Vv.	Tvsz.
9 30	7 50	Ind.	Szombatság-Rogoz	Érk.
9 59	8 19		Nánhegyes	Ind.
10 09	8 29	Érk.	Dobrest	Ind.

Nagyvárad—Békéscsaba—Szeged—Arad.

Szv.	Mv.	Szv.	Mv.	Szv.	Vv.	Oda. — Vissza.	Vv.	Szv.	Mv.	Mv.	Szv.	Szv.		
6 02	8 01	10 20	1 13	4 45	7 40	Ind.	Nagyvárad	Érk.	8 28	9 40	12 05	3 10	4 00	8 10
6 12	8 13	10 30	1 25	4 56	7 50		Ossi	Ind.	8 14	9 29	11 52	2 57	3 49	7 59
6 29	8 33	10 48	1 48	5 15	8 22		Less		7 54	9 12	11 30	2 35	3 33	7 43
	8 44	10 56	2 00	5 25	8 33		Gyapju		7 40	8 58	11 14	2 20	3 22	7 32
6 44	9 03	11 03	2 19	5 34	8 40		Cséffa		7 30	8 54	11 03	2 10	3 15	7 26
	9 13	11 13	2 31	5 45	8 50		Pusztaradvány		7 17	8 41	10 38	1 47	2 51	7 15
	9 20	11 20	2 39	5 56	9 01		Madarász		7 09	8 33	10 30	1 40	2 44	7 04
7 08	9 27	11 16	2 51	6 02	9 21		Nagyszalonta		7 02	8 31	10 22	1 33	2 51	7 08
	9 40	11 30	3 07	6 13	9 33		Pusztabarmód		6 25	8 00	10 05	1 16	2 34	7 02
7 28	9 59	11 44	3 27	6 24	9 52		Kötegyán		6 11	7 54	9 52	1 04	2 32	6 43
7 39	10 11	11 53	3 40	6 33	10 01		Sarkad		5 54	7 41	9 29	12 44	2 22	6 33
	10 23	12 02	3 53	6 42	10 17		József szanatórium		5 40	7 27	9 15	12 30	2 12	6 21
	10 27	12 05	3 58	6 45	10 21		Gyulai városrőd		5 36	7 26	9 10	12 25	2 08	6 15
7 58	10 39	12 18	4 12	6 57	10 37		Gyula		5 25	7 18	8 56	12 14	2 01	6 04
	10 51	12 30	4 27	7 07	10 50		Biczere		5 15	7 06	8 36	11 58	1 56	5 58
8 17	11 04	12 37	4 42	7 18	11 05		Érk. Békéscsaba	Ind.	5 06	6 56	8 18	11 43	1 38	5 48
	11 16	12 49	4 54	7 29	11 17		Érk. Arad	Ind.	5 09	6 59	8 18	11 25	1 16	5 41
10 45	1 42	4 22	5 11	7 01	11 01		Érk. Szeged-Rókus	Ind.	5 00	6 50	8 10	11 09	1 09	5 30

Nagyvárad—Gyoma.

Vv.	Szv.	Oda. — Vissza.	Szv.	Vv.
6 20	2 00	Ind.	Nagyvárad	Érk.
6 36	2 14		Ossi	
6 51	2 28		Uj-Palota	
7 05	2 40		Gyires	
7 19	2 53		Vizes-Gyán	
7 26	3 00		Körösszeg	
7 37	3 10		Nagy-Harsány	
7 57	3 29		Szakál	
8 14	3 45		Nagy-Tóti	
8 26	3 57		Komádi	
8 44	4 14		Iráz	
9 17	4 37		Kót	
9 42	5 01		Vésztő	
10 25	5 41		Szeghalom	
10 41	5 56		Körösladány	
10 58	6 12		Kéthalom	
11 42	6 38		Dévaványa	
12 00	6 55		Ózdmajor	
12 23	7 18	Érk.	Gyoma	Ind.

Székelyhid—Margitta—Szilágysomlyó.

||
||
||

Tüzifát

legolcsóbb napi áron házakhoz
szállítanak

Weiszberger és Társa
tüzifa kereskedők.

Megrendelő iroda: **Stein Lajos**
Nagyvárad, Fő-utca Nyíri ház.

Fatalep: Várad-Velence. — Telefon: 688.

Téli fürdő cura

a Félix-gyógyfürdőben!

Európa leggazdagabb természetes forró és meleg kénes hőforrások, hőfok, — 49°C — 17 millió liter víz, napi mennyiség Csúz, (Reuma) köszvény és bőrbajok stb. ellen. Fürdő és ivó gyógymód Szobák-ból a fürdőkben vezető zárt folyosók állandóan fűtve vannak, bármily időben meghűlés veszélye nélkül lehet a curát eredménnyel használni. :: :: :: :: :: ::

Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, szoba, f. tés, világítás és fürdés naponként 7 korona.

Vasut állomás, posta, távirda, interurban telefon, a fürdő telepen.

Prospektust ingyen küld az Igazgatóság.

Ujonnán, cseréppel fedett, jól jövedelmező

bérlőház három üzlettel

italmérés, trafikjoggal és modern berendezéssel kevés pénzzel megvehető.

Cím a kiadóban.

A Magyar Bank

— részvénytársaság —

hivatali helyiségét a „Sas-szálloda“ bérlőpalotájának első emeletére helyezte át.

A kis-szántói

uradalom parcellázása folytán úgy az egész állatállomány, mint az összes

gazdasági felszerelés

f. hó 18. és 19-én

önkéntes árverésen

fog eladatni

!! Előleges értesítés !!

Benrád Albert

mintaéttermei a Fekete Sas bérlőpalotájában NAGYVÁRADON.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget miszerint 1908. november hóban pazar fényvel és kényelemmel berendezett

éttermeimet megnyitom.

Minden törekvéssel azon leszek, hogy b. vendégeim legmesszebb menő kívánalmainak is eleget tehessek. Gondoskodtam magyar és francia konyháról bel- és külföldi, ugyszintén saját termésű borokról s legjobb minőségű kőbányai sörökről, valamint feltűnést keltő finom kiszolgálásról. Ezen itt felsorolt előnyök mellett remélem a n. é. közönség szíves bizalmát elnyerni.

Benrád Albert étterem tulajdonos, a »Fekete-Sas«-ban.

Kész gyászruhák
:: raktáron. ::

Női kosztümök és
:: blousok. ::

Wéber Testvérek

■ kész női és gyermek ruha áruháza Nagyváradon. ■

==== Rákóczi-ut Bémer-tér sarkán. =====

Nagyvárad és Bihar megye legnagyobb kész női és gyermekruha áruháza Wéber Testvérek.

NAGY VÁLASZTÉK!

Kész leányka ruhák és kabátkák, kész női pongyolák, aljak és fehérneműek olcsó bevásárlási forrás. =====

TELEFON 684.

Wéber Testvérek
Bémer-tér.

Megrendelések 2 nap
- alatt készülnek. -

Mérték utáni megren-
delések elfogadtnak.

